

Ігор ЧОРНОВОЛ

ІСТОРІЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПОДІЛУ ЯК НАПРЯМОК РЕГІОНАЛЬНОЇ ІСТОРІЇ ГАЛИЧИНИ. НА ПРИКЛАДІ ПУСТОМИТІВСЬКОГО РАЙОНУ(1782–2004)

Останні 15 років спостерігається бурхливе зацікавлення минулим Галичини – від сентиментального захоплення спадщиною Австро-Угорської імперії (галицькими містами передовсім, розбудованих саме тоді; особливо – Львовом, у зв’язку з розвитком туризму), проникнення ідеї «українського П’ємонту» в ширші кола громадськості (у зв’язку з російською агресією і окупацією частини українських земель) до проектів створення на теренах Львівської, Івано-Франківської та Тернопільської областей чи незалежної, чи автономної республіки. Міфологізації Галичини об’єктивно сприяв також закон центру-периферії, згідно з яким метрополії маргіналізують периферію завжди та всюди; в зв’язку з цим особливо в писаннях галицьких сепаратистів Галичина ототожнювалася передовсім з Львовом. Крім того, новий український уряд задекларував програму адміністративних реформ, які в перспективі перекроють її регіональний поділ. В такому контексті зростає актуальність регіональної історії¹. Метою цієї розвідки є привернути увагу до історії менших галицьких регіонів – на прикладі Пустомитівщини.

Як вважає Ярослава Верменич, сучасний теоретик регіональної історії, історико-географічний регіон – це “певний територіальний соціум в історико-культурному контексті”²; “У найзагальнішому вигляді регіон виступає як створена силами внутрішнього тяжіння територія, яка є однорідною з погляду певних визначальних критеріїв і за цими ж критеріями відрізняється від суміжних територій... Хартія регіоналізму, що її прийняв Європарламент у 1998 р., визначає регіон як гомогенний простір, що характеризується фізико-географічною, етнічною, культурною однорідністю, а також спільністю господарських структур та історичної долі”³.

---

¹ *Чорновол І.* Про концепцію Центру регіональної історії Галичини [Електронний ресурс: “Збруч”] / І. Чорновол. – Режим доступу: <http://www.zbruc.eu/node/20913>, 9 квітня 2014; *Чорновол І.* Еволюція адміністративно-територіального поділу регіонів України / М. Литвин, І. Чорновол // Адміністративно-територіальний устрій України: методологічні основи та практика реформування / [ред В. Кравець]. – Львів: Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України, 2016. – С. 82–112.

² Енциклопедія історії України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Istoryko_geograf_region

³ *Верменич Я.* Історична регіоналістика в Україні: теоретично-методологічні проблеми: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. іст. наук: спец. 07.00.01 “Історія України” [Електронний ресурс] / Я. Верменич. – Київ, 2005. – Режим доступу: <http://librar.org.ua/>

Як правило, регіони є результатом адміністративного поділу⁴. Зокрема, це підтверджують і наші нещодавні дослідження історії Львівської області. Встановлено, що сучасні поняття “Дрогобиччина”, “Радехівщина”, “Яворівщина” тощо – нові терміни, наслідок переважно радянського адміністративного поділу, їхній вік не перевищує 50–70 років⁵. У такому контексті неможливо не зауважити, що найзаплутанішу історію з усіх районів Львівської області має Пустомитівщина.

“Кажуть, Львів – найбільше село Пустомитівського району. У цьому жарті є часточка правди: Пустомитівський район, багатий цікавими архітектурними пам’ятками, ніжно обіймає обласний центр майже з усіх боків”, – читаємо на популярному сайті “Замки та храми України”⁶.

Більшу частину своєї історії Пустомити були селом; початково, ймовірно – митним постом на шляху із Звенигорода до Перемиського князівства⁷. А статус міста отримали щойно 1988 р.⁸ Натомість як адміністративний район Пустомити є правонаступником Львівського повіту Королівства Галичини й Володимирії Австро-Угорської монархії. Львівський повіт був виділений із значно протяжнішого Львівського циркуля (утворений внаслідок адміністративної реформи 1782 р.⁹). Останній під час впровадження самоврядування у 1865–1867 рр. поділили на Львівський та Городецький повіти. В основі нового адміністративного поділу – поділ на судові повіти, сформовані під час судової реформи початку 1850-х років. Як свідчать документи Галицького намісництва, остаточно адміністративні межі сформувалися в першій половині 1870-х років. Львівський повіт тоді поділявся на Львівський, Винниківський і Щирецький судові округи й існував у таких межах¹⁰:

Львівський судовий округ	Судовий округ Винники	Щирецький суд. округ
Борщовичі Басівка	Білка Королівська Білка Шляхетська	Брідки Хоросно Нове

sections_load.php?s=history&id=684&start=6; Її ж. Регіоналістика в системі “просторової історії” // Регіональна історія України. – Київ, 2013. – Вип. 7. – С. 23.

⁴ Wolff L. The Idea of Galicia: History and Fantasy in Habsburg Political Culture / Larry Wolff. – Stanford University Press, 2010; Кравченко В. Харьков / Харків: столица пограничя / В. Кравченко. – Вільнюс, 2010.

⁵ Рубрика “Galicia incognita” // Львівська газета. – 2012–2014.

⁶ Замки та храми України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.castles.com.ua/pustomyty.html>

⁷ Лаба В. Історія села Пустомити від найдавніших часів до 1939 року / В. Лаба. – Львів, 2001. – С. 3.

⁸ Пустомити [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Пустомити>

⁹ Barwiński E. Pierwsze podziały administracyjne Galicji / Eugeniusz Barwiński // Ziemia Czerwieńska, 1935. – № 1. – S. 57–65.

¹⁰ Центральний державний історичний архів України, м. Львів – Ф. 146. – Оп. 4. – Стр. 3873 (Справа про адміністративний поділ Львівського повіту). – Арк. 48–50. Зауважмо, що хоча перелік укладався для остаточного розмежування, не обійшлося без помилок: село Глуховичі згадано двічі. Висловлюю подяку професору Леонтію Войтовичу та Миколі Майданському за допомогу під час ідентифікації поселень. Латинкою – німецькі колонії, а також села, які ідентифікувати не вдалося. Див. також: <http://www.ukraine.com/forums/genealogy/11114-lds-microfilm-list-villages-pustomytivskiy-pustomyty-raion-lviv-oblast.html>

Білогорща	Винники	Хоросно Старе
Брюховичі	Виннички	Дмитрів (Dmytrze)
Вислобоки	Вовків	Добряни
Вулька і Гамулець	Давидів	Глинна
Дубляни	Дмитровичі	Глуховичі
Гряда	Гаї	Гуменець
Грибовичі Малі і Великі	Гончарі	Яструбків
Годовиця	Глуховичі	Красів
Голоско Мале	Гочманів	Лани
Голоско Велике	Загірці	Лісневичі
Замарстинів	Кам'янопіль	Луб'яна
Запитів	Жирівка	Малечковичі
Зарудці	Журавники	Милошевичі з Венявою
Зашків	Козельники	Містки з Малинівкою
Завадів	Кротошин	Нагоряни
Збоїща	Кугаїв	Наварія містечко
Зимна Вода	Лисиничі	Никонковичі
Зимновідка	Миклашів	Новосілки Опарські
Знесіння	Милятичі	Острів
Зубра	Підберізці	Піски
Клепарів	Підбірці	Підсадки
Кошелів	Селиська	Поляна, Гутисько і
Кривчиці	Сухоріччя	Miedziaki
Кукезів	Товщів	Полянка
Кульпарків з Персенківкою	Черепин	Попеляни
Ляшки	Чишки	Поршна з Вуглярисько
Малехів	Чарнушовичі	Пустомити з Волицею
Пасіки	(Czarnuszowiec)	Раковець
Пікуловичі	Чижиків	Сердиця
Підліски Малі	Unterbergen (Підгірне)	Семенівка
Підліски Великі	Weinbergen (Винники)	Сороки
Пруси	Podejemno	Щирець містечко
Ременів		Dornfeld (Тернопілля)
Руданці		Einsiedel (Одиноке)
Рудно		Folkenstein (Соколівка)
Рясна Польська		Lindenfeld (Липівка)
Рясна Руська		Reichenbach (Красів)
Сихів з Вулькою		Rosenberg (Соколівка)
Сенихів		Zagródki (Загір'я - ?)
Сигнівка		
Скнилів		
Скнилівок		
Сокільники		
Солонка Велика й Мала		
Сороки		
Сторонятин		

Яричів Новий, містечко Яричів Старий Kaltwasser (Зимна Вода) Цеперів Жидатичі (Гамаліївка)		
--	--	--

За свідченнями І. Котлобулатової, 1902 р. Львівська повітова рада резидувала на вул. Панській, 21 (І. Франка), а 1913 р. – на Мохнацького, 4 (Драгоманова)¹¹.

Радянська влада ліквідувала Львівський повіт, а його територію поділила на чотири окремих райони¹².

Львівський район (центри с/рад)	Вінниківський р-н (центри с/рад)	Сокольніцький р-н (центри с/рад)	Щирецький район (центри с/рад)
Брюховичі	М. Вінники	Басівка	смт Щирець
Білогорща	Віннички	Вовків	Бродки
Бірки	Гаї	Глинна	Вербіж
Водяне	Глуховичі	Годовиця	Гуменець
Воля Гамулецька	Гончарі	Жирівка	Глуховець
Гамаліївка	Давидів	Загіря	Гонятичі
Голоско	Дмитровичі	Кугаїв	Горбачі
Грибовичі	Зубра	Лісневичі	Дмитре
Гряда	Козельники	Малечковичі	Добряни
Дубляни	Великі Кривчиці	Милошевичі	Кагуїв
Завадів	Кротошин	Милятичі	Красів
Зарудці	Лисиничі	Містки	Лан
Зашків	Пасіки Зубрицькі	Наварія	Лубяна
Іванобірківка	Підберезці	Оброшине	Никонковичі
Кам'янка	Підбірці	Підсадки	Острів
Кожичі	Селисько	Полянка	Підтемне
Конопниця	Сихів	Поршна	Піски
Малі Підліски	Товщів	Пустомити	Поляна
Малехів	Черепин	Семенівка	Попеляни
Муроване	Чижиків	Сокільники	Раковець
Прилуки	Чишки	Солонка	Сердиця
Рокитне		Ставчани	Сороки
Рудно			Тернопілля
Рясне			Хоросно
Рясно-Руська			Черкаси
Ситихів			Яструбків
Скнилівок			

¹¹ Księga adresowa Król. Stol. Miasta Lwowa. Rocznik siedemnasty 1913 / [wydał Franciszek Reicichan]. – Drukiem Augusta Olbrichta w Stryju, 1912. – S. 647–648.

¹² Українська РСР. Адміністративно-територіальний поділ на 1 вересня 1946 року. – Київ: Українське видавництво політичної літератури, 1947. – С. 327, 336–337, 348–349.

Сороки Львівські Старі Збоїща Холодновідківка			
---	--	--	--

Під час адміністративної реформи 1959–1966 рр. територію Львівського району поділили між Жовківським, Пустомитівським і Яворівським районами, а терени Винниківського, Сокільницького та Щирецького районів увійшли до складу Пустомитівського. У грудні 1962 р. ліквідували й Пустомитівський район, проте відновили в грудні 1964 р.¹³

Після ліквідації Винниківського району 1959 р. місто Винники увійшло до складу Червоноармійського району міста Львова (тепер – Личаківський район)¹⁴. У 2004 р. у Винниках відбувся референдум на предмет виходу зі складу Личаківського району Львова й надання статусу міста обласного підпорядкування, проте, оскільки в ньому взяло участь лише 48% виборців (замість потрібних 51%), він виявився безрезультатним¹⁵.

Варто наголосити, на досвіді адміністративних реформ перших років радянської влади. Скасувавши попередній адміністративний поділ, нова влада натомість створила велику кількість малих районів. Очевидно, метою був якомога жорсткіший контроль центру над периферією, чого вимагала політика радянзації. Водночас тоталітарні стандарти передбачали перерозподіл коштів, притік інвестицій у ті малі села та міста, яким на короткий час пощастило стати “центрами”. Від того часу до наших днів залишилася система охорони здоров’я (лікарні, поліклініки, стоматологічні поліклініки; а саме ті, які пережили “оптимізацію”), культурна інфраструктура (бібліотеки, будинки культури) тощо. Тому досвід адміністративних реформ 1939–1941 рр. мав не лише негативні, а й позитивні риси. Однак вже під час написання історії міст і сіл Львівської області авторам рекомендували не наголошувати на попередньому адміністративному поділі¹⁶. Саме тому, зокрема, там відсутня інформація про перипетії формування території Пустомитівського району¹⁷.

Отже, 1940 р. підльвівське село Сокільники (тепер фактично з’єднано з Львовом по вул. Стрийській) стало районним центром Львівської області. Зауважимо – всупереч стандартам тодішніх уявлень про адміністративне планування, згідно з якими районний центр мав би знаходитися посередині території району, а не скраю¹⁸. Чому так сталося, невідомо. Але чи не одразу було заплановано перемістити адміністрацію району до Пустомит. Задум реалізували у 1945 р. Ось як пояснює переїзд адміністративних органів влади Сокільницького району до Пустомит автор популярного нариса історії

¹³ Штатман Й. Л. Державний архів Львівської області. Путівник по фондах Львівської та Дрогобицької обласних, міських та районних організацій Комуністичної партії України / Й. Л. Штатман. – Львів, 2003. – С. 74.

¹⁴ Там само. – С. 33. Тут сказано, що Винники і низка сіл увійшли до складу Ленінського району Львова.

¹⁵ Винники [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Винники>

¹⁶ Усна інформація Феодосія Стебля, співавтора тому.

¹⁷ Драк М. Пустомитівський район / М. Драк // Історія міст і сіл Української РСР. Львівська область. – Київ, 1968. – С. 574–584.

¹⁸ Кодина И. Н. Малые города большой страны: противоречия и детерминанты развития / И. Н. Кодина // Фронтири міста. – Дніпропетровськ, 2013. – № 2. – С. 125–139.

Сокільників: “Партійному і радянському керівництву Сокільницького району, сформованому у м. Шумську (Тернопільщина) не дуже припав до душі райцентр, в якому мали діяти за скеруванням. Чи то бракувало відповідного комфорту, чи надто близько було до обласного керівництва, проте чомусь частина провідних районних партпрацівників наполягала на тому, аби перенести центр району в Пустомити, пояснюючи це тим, що у цьому містечку, на відміну від Сокільник, вдосталь підходящих приміщень (колишній панський палац пансіонат та численні вілли на ліквідованому соєтами сірководневому курорті) для розташування установ виконавчих і партійних органів влади. Правда, не було згоди і постанову райвиконкому про розміщення райцентру в Сокільниках від 28 серпня 1944 року підписало тільки чотири з восьми членів виконкому. Серед тих, хто прямо висловився за райцентр у Пустомитах, були голова виконкому Кретов, а потім змінили свою думку на його підтримку Попов (НКГБ), Сушко (НКВД) і райвійськкомат. Незабаром усе керівництво таки переїхало у Пустомити, а в 1948 році район було перейменовано у Пустомитівський”¹⁹.

Здогад автора популярного нарису історії Сокільників про побутовий комфорт житлового сектору Пустомит викликає сумніви. Ось що читаємо про Пустомити у відомому довіднику для туристів Мечислава Орловича: “Пустомити (19 км), малий купальний сірчаний заклад з рестораном і декількома віллами; відвідуваність 150–200 осіб. Покої 1,5 – 3 к. за добу. Великий парк і палац”²⁰. Очевидно, що ситуація кардинально не змінилася під час перманентної економічної кризи в міжвоєнній Польщі. До того ж ті кілька дерев’яних вілл могли й не пережити Другу світову війну (зараз від них не залишилося й сліду)²¹.

Тож справа, мабуть, в іншому. Чимало місця серед протоколів Сокільницького райкому партії в 1944–1945 рр. займають нотатки про обговорення аморальної поведінки “силовиків”, особливо – керівника НКГБ Попова, його підлеглих та міліціонерів. Як правило, у звинуваченнях йшлося про алкоголізм і корупцію (передовсім – привласнення майна репресованих). Попов відзначився регулярними нічними пиятками зі стрільниною в Сокільниках і селах району. Під час такої “вечірки” в одному із сіл загинув дільничий міліціонер. За це перший секретар Сокільницького райкому Микола Коваль притягав пияків до відповідальності по партійній лінії, поки не домігся усунення з району Попова, а також прокурора. Це може пояснити також те, чому “силовики” саботували його ініціативу про збереження адміністративного центру в Сокільниках. Зауважимо, М. Коваль – єдиний зі складу райкому партії, хто працював тут у 1939–1941 рр. Він очолював Пустомитівський райком КПРС ще й 1965 р.

Отже, історія формування Пустомитівського району не позбавлена чинника випадковості: якби енергійний секретар Сокільницького райкому зумів приструнити своїх підлеглих і домогтися їхньої підтримки, можливо, йому б вдалося відстояти Сокільники як районний центр.

Пропонуємо уривок із протоколу засідання Сокільницького РК КП(б)У, на якому було розглянуто пропозицію залишити адміністрацію району в Сокільниках. Рукопис.

¹⁹ Головатий Ю. Сокільники. Історично-краєзнавчий нарис / Ю. Головатий. – Львів: “Камінь”, 1997. – С. 49.

²⁰ Orłowicz M. Pustrowany przewodnik po Galicji, Bukowinie, Spiżu, Opawie i Śląsku Cieszyńskim / Mieczysław Orłowicz. – Lwów: Nakładem Karola Kwiecińskiego, 1914. – S. 226.

²¹ Їхні фото можна переглянути на сайті: <http://www.castles.com.ua/pustomyty.html>

Протокол написаний старанним каліграфічним почерком фіолетовим чорнилом і виправлений М. Ковалем синім чорнилом. Збережено правопис і мову оригіналу. Як і в інших протоколах, підпис секретаря відсутній. Немає й протоколу обговорення. Очевидно, ініціативу М. Ковалю не підтримали, тому він викреслив прізвище голови Соکیلницького виконкому Кретова, а також своє. З цієї ж причини цей документ поза райком КП(б)У, ймовірно, не вийшов. Хоча історичний нарис про Соکیلники авторства Ю. Головатого свідчить про те, що ця інформація продубльована також в інших джерелах.

Перше засідання бюро Соکیلницького районного комітету КП(б)У в Пустомитах відбулося 3 лютого 1945 р. Перший протокол Пустомитівського РК КП(б)У – від 30 листопада 1946 р.²²

Протокол №2

Засідання Соکیلницького РК КП(б)У від 26.VIII.1944. Присутні члени райкома РК КП(б)У тт. Коваль М. П. Невосний Г. А. Кретов В. Т. Попов Е. Ф. Гаврилюк М. В.

Порядок денний

(...)

2. Про районний центр Соکیلницького р-на (т. Коваль)

П. О районном центрі Соکیلницького району.

Постановлением Верховного Совета УССР от 5 [8 – виправлення М. Ковалю] / I – 1940 г. районным центром Сокольниковского района было утверждено с. Сокольники, расположенное в 6 километрах от г. Львова.

Сокольниковский Исполком Райсовета и райком КП(б)У в начале начал размещался в этом селе, потом было решено, что более удобно разместить районный центр в с. Пустомыты находящееся в 18-ти километрах от г. Львова.

По вопросу размещения районного центра в с. Пустомыты было согласие Исполкома Областного Совета депутатов трудящихся и обкома КП(б)У как временно до решения этого вопроса в правительстве.

Размещаясь в с. Пустомыты, имеются лучшие помещения для размещения районных организаций, приближается к 3м известковым заводам и будет находиться более в центре района, проходит железная дорога Львов – Стрый.

Исполком райсовета депутатов трудящихся и райком КП(б)У считает, что в настоящее время необходимо решить вопрос о размещении районного центра там, где он утвержден правительством, т.е. в с. Сокольники.

Размещение районного центра в с. Сокольники вызывается следующим обстоятельством:

1) В с. Сокольники имеется достаточно помещений, чтобы разместить все районные организации.

2) С. Соکیلники является компактным самым большим селом в районе с населением более 4 000 тысяч жителей и более 800 дворов, а с. Пустомыты является селом хуторского типа, разбросанное с населением около 1500 жителей и до 400 дворов.

²² Державний архів Львівської області. – Ф. 36. – Оп. 1. – Спр. 13 (протоколи засідань бюро РК КП(б)У за 1946 р.). – Арк. 260.

3) С. Сокольники расположено в 6 килом. от г. Львова на стыке 2х шоссежных дорог, одной из них центральной Львов – Стрый, а другой Львов – Щирец – Стрый, в результате чего все население района имеет тягу к промышленному и торговому центру г. Львову.

В районном центре Пустомыты нет даже базара, так как все свои продукты с/х население района направляет в г. Львов.

4) Расположение районного центра в с. Сокольники даст возможность лучше обслуживать села, которые расположены за центральным селом [має бути “дорогой?” – *І.Ч.*] Львов – Стрый, как то: село Кугаев, Загирье, Вовков, Милятичы, Солонка, Журавка. Эти села находятся в районе центральной асфальтированной дороги и им значительно удобнее иметь связь с районным центром с. Сокольники, чем по просеченным дорогам, такое же самое расстояние (12–15 км) с районным центром Пустомыты.

Кроме этого, 14 сел из 23 свои продукты с/хозяйства по обязательным поставкам доставляют в г. Львов через с. Сокольники.

5) В с. Сокольниках имеется прекрасная средняя школа, где могут успешно обучаться дети приезжих работников; в с. Пустомыты имеется плохая средняя школа в неудобном месте и размещена в плохом помещении.

6) В с. Сокольники, учитывая его природные географические расположения, а также большую населенность, имеет перспективу роста в его экономическом и культурном развитии, а также в подготовке и воспитании кадров.

7) Оставляя районный центр в узаконенном правительством месте с. Сокольники, район по-прежнему остается компактным в расположении сел. [Расстояние] от районного центра характеризуется такими данными:

До 5 килом. Сокольнык 4 [*слово прочитати не вдалося – І.Ч.*] Пустомыты 8 с от 5–10 км. Сокольныкы 6 с/с Пустомыты 7 с/с от 12–12 км Сокольники 7 с/с Пустомыты 2 с/с. от 15–17 км. Сокольники 2 с/с Пустомыты 2 с /с.

Кирпичный завод расположен на одинаковом расстоянии, что до Пустомыт, что до Сокольников спиртные заводы: один расположен больше к Сокольникам на 2 км, один на одинаковом расстоянии и один дальше на 7 км.

Известковые заводы будут расположены на 10 км от центра. Таким образом, расположения районного центра с. Сокольники ни в коем случае не удаляет район на большее расстояние от сел и основных промышленных предприятий района.

8) Размещение районного центра Сокольницкого р-на с. Сокольники – так же и той необходимости, что Сокольницкий р-н является природным районным г. Львова, что будет иметь громадное значение для политического и культурного роста кадров, район лучше будет связан с областью, будет лучше обслуживать трудящихся города Львова продуктами хозяйства.

Исходя из вышеизложенного райком КП(б)У постановляет:

1. Просить исполком областного совета депутатов трудящихся и обком КП(б)У разрешить разместить р-ный центр Сокольницкого р-на в утвержденном правительством месте Сокольники.

2. Для лучшего благоустройства районного центра просить исполком областного совета депутатов трудящихся и обком КП(б)У асигновать 50 тыс. рублей.

[Председатель Сокольницкого исполкома депутатов трудящихся Кретов – викреслено М. П. Ковалем]

[Секретарь райкома КП(б)У Коваль – закреслено ним же]

Державний архів Львівської обл. – Ф. 36. – Оп. 1. – Спр. 2. – 94 арк. (Протоколи засіданій Пустомытовського (Сокольницького) райкома КП(б)У. 24.08 – 26.12. 1944). – Арк. 4–6.